

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 2

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 2. – 828 с.

ISBN 978-617-8263-40-9

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У другому томі збірника відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-40-9 (т. 2)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

КРИПТОВАЛЮТИ ЯК ОБ'ЄКТ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ

Першою згадкою стосовно криптовалют в українському законодавстві відбулося в роз'ясненні Національного банку України від 10.11.2014 року, згідно якого «віртуальна валюта/криптовалюта» розглядається як грошовий сурогат, який не має забезпечення реальною вартістю і не може використовуватися фізичними та юридичними особами на території України як засіб платежу, оскільки це суперечить нормам українського законодавства [2]. Але згодом цей лист було офіційно скасовано.

Звертаючись до статті 177 Цивільного кодексу України до класифікації видів об'єктів цивільних прав належать [1]:

- речі, в тому числі гроші та цінні папери (відповідно до ст. 179 ЦК, річчю є предмет матеріального світу, щодо якого можуть виникати цивільні права та обов'язки);

- інше майно (відповідно до ст. 190 ЦК, майном як особливим об'єктом вважається окрема річ, сукупність речей, а також майнові права та обов'язки; майнові права є неспоживною річчю; майнові права визнаються речовими правами);

- результати робіт;
- послуги;
- результати інтелектуальної, творчої діяльності;
- інформація (згідно з ч. 1 ст. 200 ЦК, інформацією є будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді. Правовий статус інформації визначається спеціальними законами, зокрема Законом України «Про інформацію» № 2657-XII від 02.10.1992 р.);

- інші матеріальні та нематеріальні блага (у другому випадку можна виділити особисті нематеріальні блага, що охороняються цивільним законодавством. А саме, згідно з ч. 1 ст. 201 ЦК, такими є життя та здоров'я, честь, гідність і ділова репутація, ім'я (найменування), авторство, свобода літературної, художньої, наукової та технічної творчості, а також інші блага, які охороняються цивільним законодавством).

Спираючись на законодавство нашої країни криптовалюту не можна віднести ні до засобу платежу, ні до валютної цінності, згідно з переліком валютних цінностей зазначеному у ст. 1 Декрету Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» № 15-93 від 19.02.1993 р., в переліку яких валюта України, платіжні документи та інші цінні папери, виражені у валюті України; іноземна валюта, платіжні документи та інші цінні папери, представлені в іноземній валюті або банківських металах; банківські метали. Та згідно з п. 14.1.93 Податкового кодексу України, під коштами мається на увазі гривня або іноземна валюта. Гривня є єдиним законним платіжним засобом в Україні, який приймається усіма фізичними

та юридичними особами без абияких обмежень на всій території України для проведення переказів.

Якщо розглядати криптовалюту як фінансовий актив або предмет фінансової послуги, то їх існує чіткий перелік закріплений українським законодавством. Згідно Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» № 2664-III від 12.07.2001 року До них відносяться кошти, цінні папери, боргові зобов'язання тощо.

Таким чином, зважаючи на особливості функціонування та випуску криптовалюти, особливо на відсутність емітента, а до того ж відсутність боргових зобов'язань за криптовалютою, про що було сказано вище, правовий режим цінних паперів і боргових зобов'язань до криптовалюти не може бути застосований.

Прирівняти криптовалюту до електронних грошових коштів ми також не можемо, оскільки електронні гроші мають обов'язкову прив'язку до певної національної валюти та емітента, в той час як криптовалюта не може бути взагалі прив'язана до жодної валюти світу, бо її можна вважати окремою самостійною валютою. До того ж випуск електронних грошей може здійснювати виключно банк.

Криптовалюта є набором певного програмного коду, облік і функціонування якого мають в основі шифрування та застосування різноманітних криптографічних методів захисту, внаслідок чого права на такий програмний код можна було б прирівняти до прав на програмне забезпечення з відповідним правовим регулюванням. Однак головною проблемою цього підходу є те, що такий програмний код немає автора, тому що емісія криптовалюти децентралізована та автоматизована, а отже, єдиного емітента криптовалюти не існує. Отже, твердження про те, що криптовалюта є програмним забезпеченням чи об'єктом права інтелектуальної власності (наприклад, як у ст. 418, 420, 421 Цивільного кодексу України) є неправильним. Як результат, завдяки відсутності автора на такий програмний код є неможливим регулювання криптовалюти як об'єкт права інтелектуальної власності (зокрема, як програму), з цього випливає, що до операцій з передачі прав на криптовалюту неможливо застосовувати законодавство про передачу прав на об'єкти прав інтелектуальної власності.

Враховуючи вище сказане, на сьогодні криптовалюту важко віднести до переліку об'єктів цивільних прав.

Список використаних джерел:

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 177.
2. Щодо віднесення операцій з «віртуальною валютою / криптовалютою “Bitcoin” до операцій з торгівлі іноземною валютою»: лист Національного банку України № 29-208/72889. Бізнес-Бухгалтерія. Право. Податки. Консультації. 2014. С. 26.

Ключові слова: криптовалюта, цінні папери, фінансовий актив, віртуальна валюта, шифрування.

Key words: cryptocurrency, securities, financial asset, virtual currency, encryption.

Шамота Олександр Володимирович

Актуальні питання визначення гендерної рівності
в шлюбно-сімейних правовідносинах 547

Богомолова Валерія Сергіївна

Актуальні напрями вдосконалення процедури видачі
мікрокредитів в умовах воєнного стану. 550

Ващак Владислав Анатолійович

Ознаки саморегулювання в інтернеті 552

Веретільник Анна Ігорівна

Криптовалюти як об'єкт цивільних прав. 555

Колісниченко Сергій Васильович

Автомобільні дороги як об'єкт цивільних правовідносин 557

Маршук Юлія Сергіївна

Інформаційні права у сфері охорони здоров'я та їх захист. 559

Московчук Роксолана Петрівна

Виконання банківських договорів в умовах війни 562

Оскілко Олексій Олегович

Окремі питання захисту прав жінок-військовослужбовців
в Україні 564

Первак Анна Дмитрівна

Нормативно-правова регламентація соціального підприємства
як важливий крок у напрямку європейського розвитку України 567

Ткалич Максим Олегович,

Толмачевська Юлія Олегівна

Договір перевезення учасників спортивних змагань –
осіб з інвалідністю 569

Цуняк Ірина Геннадіївна

Валютні форварди 571

СЕКЦІЯ 24

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ПАТЕНТНОЇ ЮСТИЦІЇ

Харитоновна Олена Іванівна

Концепція «комп'ютерної симуляції» та категорія
«віртуальної власності». 574

Ульянова Галина Олексіївна

Стягнення компенсації за порушення авторських прав. 578

Бааджи Наталія Пилипівна

Академічна доброчесність як складова академічної культури 580

Галупова Лариса Ігорівна

Захист авторських прав на контент, розміщений
у соціальних мережах 584